
[2021-19-RE](#)

Causa 2021-19-RE

(Regalo Alves c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 116-2021. Recurs d'empara

Aute del 19 d'abril del 2021

BOPA núm. 48, del 28 d'abril del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 de març del 2021, per la representació processal del Sr. David Alexandre Regalo Alves, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 30 de desembre del 2020 i del 12 de febrer del 2021, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li els autes impugnats, i que per tal de reposar el recurrent en el seu dret acordi la seva posada en llibertat immediata amb efectes a comptar des del 30 de desembre del 2020, així com una indemnització econòmica pel temps transcorregut de nou en situació de presó provisional. També, demana que mentre es tramita aquest procediment s'acordi la llibertat provisional del recurrent;

Vista la Constitució, especialment els articles 9, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 10 de maig del 2020, la batlle de guàrdia va dictar un aute en què declarava processat el Sr. David Alexandre Regalo Alves, entre d'altres, per un presumpte delicte major d'introducció i de possessió de droga tòxica tipus marihuana destinada al tràfic en gran quantitat i per una presumpta contravenció penal continuada de consum continuat de cànnabis o droga de toxicitat similar; i, decretava la seva presó preventiva sense fiança, entenent que concorrien els motius dels apartats 2 (risc de sostracció de la Justícia) i 6 (risc de perjudicar la instrucció) de l'article 103 del Codi de

procediment penal.

1.2. El 9 de desembre del 2020, la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia va reformar l'auto de processament del 10 de maig del 2020 i va substituir la mesura de presó provisional per la de llibertat provisional condicionada a justificar l'exercici d'un treball regular, a comparèixer davant la seva oficina el primer dia de cada mes, a abstenir-se d'entrar en contacte amb els altres processats i encausats, a lliurar el seu passaport, a romandre al Principat i a sotmetre's a tractament mèdic, psiquiàtric i psicològic a la Unitat de Conductes Addictives (UCA).

1.3. El Ministeri Fiscal va formular recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 30 de desembre del 2020, el Tribunal de Corts va acordar estimar el recurs d'apel·lació i va revocar la decisió de llibertat provisional condicionada del processat decretada per la batlle d'instrucció.

1.4. La representació processal del Sr. David Alexandre Regalo Alves va formular un incident de nul·litat contra aquesta decisió, i, el 12 de febrer del 2021, el Tribunal de Corts va dictar un auto mitjançant el qual acordava la seva desestimació.

1.5. El 4 de març del 2021, la representació processal del Sr. David Alexandre Regalo Alves va interposar un recurs d'empara contra els autos del 30 de desembre del 2020 i del 12 de febrer del 2021, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent considera que les decisions impugnades del Tribunal de Corts vulneren el seu dret a la llibertat pel fet de considerar que els motius pels quals va ser inicialment empresonat provisionalment continuen concorrent; és a dir, que podria fugir i que podria entorpir el desenvolupament de la instrucció de la causa.

- Destaca que la batlle instructora en el moment de decretar la seva llibertat provisional la va condicionar a la realització de tota una sèrie de requisits, els quals van ser degudament complerts durant els 21 dies passats en llibertat.

- Pel que fa al risc de fugida, el Tribunal de Corts considera que aquest existeix perquè es trobaria sense suport familiar, ja que hi va haver un trencament familiar a causa del seu ingrés en presó. No obstant això, destaca que el Ministeri Fiscal en el seu recurs d'apel·lació tot i mencionar aquest segon motiu de l'article 103 del Codi de procediment penal, no efectua cap alegació en relació amb aquesta qüestió. Per consegüent, retreu al Tribunal de Corts haver buscat elements en el sumari per motivar i validar el motiu esmentat, afegint que en realitat no existeix aquest desarrelament familiar, ja que l'enuig familiar va ser transitori i durant els dies en què va estar en llibertat va viure amb la seva família.

- La situació invocada pel Tribunal de Corts, el qual es recolza en les seves declaracions efectuades prop del metge forense, és anterior a la situació real i actual, declarada davant la batlle instructora.

- Afegeix que el Tribunal de Corts no ha valorat, a més, que durant la seva llibertat provisional

condicionada va estar sempre a disposició de la Justícia, fet suficientment important per considerar que no hi ha cap risc de sostracció de la Justícia, ja que té un arrelament laboral, familiar i social al Principat.

- Pel que fa al risc de perjudicar la instrucció de les actuacions seguides contra ell, segons el seu parer, el vertader objecte del recurs d'apel·lació del Ministeri Fiscal, el recurrent al·lega que la seva posada en llibertat ja desvirtua per si mateixa aquest motiu.

- En efecte, el Tribunal de Corts va considerar que sent possible l'abocament del contingut dels telèfons mòbils, aquesta diligència encara estava pendent de fer-se i, per tant, el risc de perjudicar la instrucció encara està vigent. Ara bé, el recurrent considera que aquest motiu podria encabir-se en un estadi inicial de la instrucció, però no 7 mesos després de l'adopció de la presó provisional.

- Conclou que la demora en la pràctica de determinades diligències no pot justificar el seu manteniment en presó provisional, i encara menys en el supòsit d'una posada en llibertat per part de la batlle instructora.

- Addueix també que en casos similars, el Tribunal de Corts ha disposat precisament el contrari, és a dir, que tot i considerar que l'anàlisi del contingut dels dispositius electrònics no s'havia pogut efectuar, com que l'imputat havia estat posat en llibertat, el risc d'entorpir el desenvolupament de la instrucció ja s'havia pogut consumir (veg. l'aute del 27 de juny del 2019).

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li els autes impugnats, i que per tal de reposar-lo en el seu dret acordi la seva posada en llibertat immediata amb efectes a comptar des del 30 de desembre del 2020, així com una indemnització econòmica pel temps transcorregut de nou en situació de presó provisional.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- De manera prèvia, el Tribunal de Corts precisa que l'incident de nul·litat no és un recurs de revisió, sinó que es limita als supòsits previstos a l'article 18 bis, apartat 4 de la Llei transitòria de procediments judicials; i retreu a la representació processal del recurrent que no identifiqui el supòsit en què fonamenta la vulneració del dret a la llibertat.

- No obstant això, considera que fonamenta la seva petició de nul·litat en dos elements principals: una errònia apreciació de les circumstàncies del processat pel que fa al risc de fugida i el fet que la manca de pràctica de les diligències d'instrucció no pot perjudicar a la persona privada de llibertat.

- En primer lloc, manifesta que ha valorat les circumstàncies personals del processat i les ha ponderat d'acord amb els elements continguts en la causa.

- Destaca que si bé la part recurrent pot no estar conforme amb aquesta valoració, la seva resolució està a bastament motivada en relació amb el pes atorgat a cada factor.

- En segon lloc, pel que fa al normal desenvolupament de la instrucció, el Tribunal de Corts precisa que la seva decisió es fonamentava en la possibilitat o no de practicar una prova determinada: l'abocament de dades dels dispositius mòbils.

- Manifesta que l'aute del 30 de desembre del 2020 impugnada no valora la idoneïtat de la pràctica d'aquesta prova, sinó únicament si és possible, perquè cas de ser possible -conclusió a la qual aquest Tribunal arriba- el fet que resti pendent de decidir la seva pràctica o no és un element determinant per valorar si existeix o no el risc de perjudicar la instrucció.

- Segons el seu parer, aquesta manera de fer no comporta cap manquement a les normes essencials del procediment.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Aquest recurs d'empara té com a substrat fàctic uns fets sensiblement anàlegs a aquells que, referits a un altre processat en la mateixa causa, van donar lloc a la tramitació davant aquest Tribunal de la causa 2021-6 i 7-RE, en la qual es va dictar l'aute del 17 de febrer del 2021, confirmat ulteriorment per l'aute del 15 de març del mateix any, desestimant el recurs de súplica que en el seu moment va ser interposat. El procediment emprat pel recurrent en aquest cas és diferent de l'anterior. En el cas precedent el demandant d'empara va formular dos procediments d'*habeas corpus*. En canvi, en aquest supòsit actual, el recurrent va promoure un procediment contra l'aute del Tribunal de Corts del 30 de desembre del 2020, d'acord amb l'article 41.1 de la Constitució en relació amb l'article 6.3 de la Llei qualificada de la Justícia i l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, tot i la seva qualificació com a "*procediment urgent i preferent*" en lloc d'incident de nul·litat, ja que la suposada vulneració dels drets fonamentals i, en concret, del dret a la llibertat, s'hauria produït en el marc d'un procés judicial. Aquest incident va ser resolt per un aute del 25 de gener del 2021 mitjançant el qual el Tribunal de Corts va decidir inadmetre'l per la via de l'article 18 *quater* i tramitar-lo per la via de l'article 18 *ter*, procedint posteriorment a la seva desestimació mitjançant l'aute del 12 de febrer del 2021, avui impugnada. El procediment utilitzat pel demandant d'empara resulta una via adient per a la tramitació de la seva pretensió, així com també resulta adequada la decisió del Tribunal de Corts inadmetent-la per la via de l'apartat quatre de l'article 18 i tramitant-la en la forma prevista en l'apartat tres, tot i que, en definitiva, desestimi la petició de base consistent en la posada en llibertat de la persona encausada.

3.2. L'objectiu i la finalitat d'aquest recurs d'empara és la posada en llibertat immediata del recurrent, amb caràcter incondicional o condicional, i el seu fonament és la suposada vulneració del dret fonamental a la llibertat. No s'al·lega la vulneració del dret fonamental a la jurisdicció, encara que en el nostre ordenament jurídic, com estableix rotundament l'article 6.3 de la Llei qualificada de la Justícia, "*Els drets recollits a l'article 10 de la Constitució i els altres drets i llibertats reconeguts en els capítols III i IV del títol II de la Constitució la vulneració dels quals s'hagi produït en el marc d'un procés judicial són tutelats pels tribunals per mitjà de l'incident de nul·litat*". No hi ha dubte que el dret a la llibertat es troba reconegut a l'article 9.1 de la Constitució, situat al capítol III del títol II. I tampoc n'hi ha en el fet que la vulneració del dret a la llibertat i la vulneració del dret a la jurisdicció transiten per vies diferents, tot i que ambdues es despleguen com a diverses configuracions dimanant de l'article 41 de la Constitució. Per aquest motiu quan, com en aquest cas, la hipotètica vulneració del dret a la llibertat té efecte amb motiu o amb ocasió de l'exercici de la funció jurisdiccional, no hi ha cap objecció, ans al contrari és obligat que el seu tractament constitucional tingui efecte per la via de l'incident de nul·litat que, d'altra banda, constitueix un procediment més ràpid i expeditiu.

3.3. Com ja es va proclamar en el fonament jurídic 3.3 de l'aute esmentat d'aquest Tribunal del 17 de febrer del 2021, la Constitució andorrana reconeix el valor crucial de la llibertat de la persona. L'article 6.2 de la Constitució disposa que "*Els poders públics han de crear les condicions per tal que*

la igualtat i la llibertat dels individus siguin reals i efectives"; i el seu article 9.1 explicita que "Totes les persones tenen dret a la llibertat i a la seguretat i només en poden ésser privades per les causes i d'acord amb els procediments establerts a la Constitució i a les lleis". D'aquesta manera, la legislació del Principat d'Andorra s'adequa a les disposicions del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals (especialment, als articles 5 i 6) i a la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans, entre la qual destaquen com a emblemàtiques les sentències del 18 de juny de 1971 (*De Wilde c/ Bèlgica*), del 8 de juny de 1976 (*Engel i altres c/ Països Baixos*), del 24 d'octubre de 1979 (*Winterwerp c/ Països Baixos*) i del 29 de novembre de 1988 (*Brogan c/ Regne Unit*). En aplicació de la legislació i de la doctrina jurisprudencial esmentades, aquest Tribunal s'ha pronunciat sobre aquesta matèria, especialment en la sentència del 7 de setembre del 2013, recaiguda en la causa 2013-19-RE, en l'auto de l'11 de novembre del 2019, recaigut en la causa 2019-60-RE, en la sentència del 26 de maig del 2020, recaiguda en la causa 2020-21-RE, així com en dos autos del 13 de juliol del 2020, recaiguts en les causes 2020-39-RE i 2020-44-RE.

3.4. Com resulta dels antecedents, en el cas sotmès al coneixement i a la decisió d'aquest Tribunal, de la mateixa manera que en el cas similar reiteradament al·ludit, el recurrent havia estat encausat en un procediment penal (causa núm. 9000021/20), en el qual la batlle instructora havia acordat (auto del 9 de desembre del 2020) la seva llibertat provisional amb una sèrie de condicionaments. Interposat pel Ministeri Fiscal el corresponent recurs d'apel·lació, el Tribunal de Corts, per auto del 30 de desembre del 2020, va revocar l'auto de llibertat provisional esmentat i va acordar la presó provisional de l'encausat. És contra aquest auto del Tribunal de Corts que es va formular l'incident de nul·litat per una suposada vulneració del dret a la llibertat del recurrent, resolt pels autos, d'inadmissió el primer del 25 de gener del 2021, i, de desestimació el segon del 12 de febrer següent, que constitueixen l'objecte directe d'aquest recurs d'empara.

3.5. La doctrina d'aquest Tribunal Constitucional és constant i uniforme en el sentit que la interpretació de la legislació ordinària és competència dels òrgans que integren el poder judicial i que només ha d'intervenir quan la pretensió de la part té, per haver-se lesionat o desconegut algun dret fonamental, un indiscutible contingut constitucional. I més en els supòsits com el que ara ens ocupa, en què els pressupòsits de fet i de dret per a l'adopció d'una mesura cautelar de la rellevància de la presó provisional, exigeixen una aproximació a la realitat dels fets, a les seves circumstàncies, a la instrucció del sumari i a les circumstàncies personals del subjecte afectat. En aquest cas, si bé la batlle instructora va considerar (auto del 9 de desembre del 2020) que havien variat les circumstàncies des de que es va decretar la presó provisional (auto del 10 de maig del 2020) i, per això va acordar la llibertat provisional condicionada, el cert és que el Tribunal de Corts, estimant el recurs d'apel·lació del Ministeri Fiscal, va revocar aquesta decisió i va decidir (auto del 30 de desembre del 2020) el manteniment de la presó provisional. Els fonaments d'aquesta decisió estan extensament exposats en els dos "considerants" de la resolució. En el primer s'argumenta sobre la concurrència del pressupòsit de l'apartat 6 de l'article 103 del Codi de procediment penal -el possible perjudici pel desenvolupament normal de la instrucció-; i, en el segon, sobre la de l'apartat 2 del mateix precepte -el possible intent de sosterre's a l'acció de la Justícia. El recurrent en empara, en els seus diversos escrits, va argumentar sobre la no concurrència o la irrellevància d'aquestes raons. El Tribunal de Corts, en l'àmbit de la jurisdicció ordinària no va acollir les seves al·legacions i les va desestimar de manera extensa i fonamentada en Dret. No es pot considerar que aquest hagi arribat a conclusions irraonables, il·lògiques, arbitràries o absurdes. I aquest Tribunal no troba motius constitucionals per tal de deixar sense efecte les resolucions dictades.

3.6. Per consegüent i per tots els motius que s'acaben d'exposar, la demanda d'empara objecte d'aquesta causa, no pot ser admesa a tràmit per manca manifesta de contingut constitucional. Sense que, per tant, procedeixi efectuar cap altra declaració ni sobre l'objecte propi del recurs d'empara, ni

sobre temes col·laterals com la pretesa indemnització demanada pel recurrent.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2021-19-RE interposat per la representació processal del Sr. David Alexandre Regalo Alves contra els autes del 30 de desembre del 2020 i del 12 de febrer del 2021, dictats pel Tribunal de Corts.
2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 19 d'abril del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat